

prof. dr hab. Janusz Ratajczak
Akademia Muzyczna
im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi

Łódź 04. 04. 2025 r

Recenzja Pracy Doktorskiej
mgr Fangcheng Li

Zlecniodawca recenzji

Zlecniodawcą recenzji jest Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie i Przewodniczący Rady Dyscypliny Artystycznej prof. dr hab. Robert Cieśla.

W otrzymanym od Przewodniczącego piśmie, datowanym na 20. 02. 2025 r., poinformowano mnie, że Rada Dyscypliny Artystycznej powierzyła mi funkcję recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora panu Fangcheng Li w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Postępowanie jest prowadzone na podstawie nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.)

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Fangchenga Li pod tytułem „Studium historyczne rozwoju głosu basowego we współczesnej operze chińskiej” składa się z dzieła artystycznego zawartego na nośniku elektronicznym oraz formy opisowej tegoż dzieła w języku polskim.

Dzieło artystyczne:

Płyta CD, stanowiąca dzieło artystyczne tej pracy doktorskiej zawiera jedenaście utworów na głos basowy. Jest to pięć arii operowych kompozytorów europejskich oraz cztery arie i dwa duety kompozytorów chińskich.

Nagranie zrealizowano w Sali Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie 22 lutego 2023 roku przy współudziale pianistki Valentyny Kudriavstevy. Reżyserem dźwięku jest dr hab. Ewa Lasocka prof. UMFC.

Praca doktorska zawiera następujące utwory:

1. G. Verdi - „Don Carlos” – aria Króla Filipa „Ella giammai ma'mo”.
2. P. Czajkowski - „Eugeniusz Oniegin” – aria Gremnina.
3. W. A. Mozart - „Czarodziejski flet” – aria Sarastro - „In disem heil'gen Hallen”.
4. G. Verdi - „Nabucco” – aria Zachariasza - „Tu sul labbro dei veggenti”.
5. G. Rossini - „Cyrulik sewilski” – aria Don Basilio - „La calunnia”.
6. Guo Wenjingi – aria Liu Siye z opery „Wielbłąd Xiangzi” - „Spójrz na tych brudnych wozaków”.
7. Guo Wenjingi – aria Liu Siye z opery „Wielbłąd Xiangzi” - „Częstowanie gości winem”.
8. Zhang Qian – aria Starszego Pana z opery „Kwiat orchidei” - „Od tamtego dnia”.
9. Lei Lei - duet Gongsun Chujiu i Mai Shu z opery „Sierota z klanu Zhao”.
10. Lei Lei – duet Gongsun Chujiu i Chen Ying z opery „Sierota z klanu Zhao”.
11. Yin Qingi – aria Zhang Shuiyao „Nawet jeśli się nie zgadzasz to i tak musisz się zgodzić” z opery „Ballada o wielkim kanale”.

Analizując wysłuchane dzieło artystyczne, mogę stwierdzić, że profesjonalny warsztat wokalny mgr. Fangchenga Li zasługuje na moją pozytywną ocenę.

Doktorant próbuje w sposób sugestywny poprzez swoją interpretację oddać koloryt oraz nastrój poszczególnych arii i duetów znajdujących się w dziele artystycznym.

W prezentacji widoczne jest wyraźnie wyczucie stylu, jednakże w ariach kompozytorów zachodnich wyczuwa się pewną niedojrzałość emocjonalną i muzyczną. Nie jest to oczywiście wynikiem braku muzykalności artysty lecz przejawem młodego wieku i braku pewnych doświadczeń, zarówno artystycznych jak i życiowych.

Artysta dysponuje ładnym, naturalnym w brzmieniu głosem basowym, którym operuje świadomie zarówno w momentach lirycznych, jak i dramatycznych. Głos jest wyrównany w całej skali i brzmi prawidłowo w szerokim wachlarzu dynamicznym, zastrzeżenie moje budzi tylko brak przestrzeni w górnym rejestrze, słyszalny głównie w ariach kompozytorów europejskich. Śpiewak bardzo dobrze zachowuje naturalność prowadzenia frazy, świetną artykulację i świadomość oddechową.

Spójność prawidłowego śpiewu i interpretacji przedstawia jasną i czytelną wizję dojrzałego artysty. Zarówno więc umiejętności wokalne, interpretacyjne, jak i owa dojrzałość artystyczna stanowią o profesjonalnym i osobliwym podejściu do zawodu śpiewaka.

Doktorant w pełni i z zaangażowaniem oddaje muzyczną złożoność i emocjonalność poszczególnych utworów znajdujących się w dziele artystycznym.

Część opisowa:

Część opisowa dzieła artystycznego została prawidłowo skonstruowana i jest zgodna z wymogami Ustawy. Całość jest zwarta merytorycznie, przez co konkretnie i sensownie autor zawarł w niej swoje myśli, wiedzę i spostrzeżenia.

Całość rozpoczyna Wprowadzenie, w którym autor przedstawia założone sobie cele i sposób ich rozwiązywania. Następnie mamy do czynienia z pięcioma, bardzo szeroko rozbudowanymi rozdziałami z szeregiem podrozdziałów.

W rozdziale pierwszym pt. *Proces rozwoju partii basowych w operze zachodniej*, Doktorant opisał rozwój i popularność głosu basowego na przestrzeni istnienia opery, uwzględniając podział głosów i ich rolę w tworzeniu dzieła scenicznego.

W rozdziale drugim *Analiza genezy, rozwoju i charakterystyki twórczej partii basowych w operze chińskiej*, mgr Fangcheng Li odniósł się do podobnych zagadnień, przedstawiając ciekawą historię znaczenia męskiego głosu niskiego w tworzeniu chińskiego repertuaru operowego.

Czytając ten rozdział doznałem pewnych wątpliwości na temat sensu kształcenia studentów chińskich w Polsce.

Przemyślenia autora pracy wzbudziły mój niepokój.

Cytuję:

...śpiewając utwory chińskie, należy używać głosu mieszanego z dużym udziałem głosu modalnego i jaskrawą barwą...

...unarodowienie techniki bel canto...

...śpiewak chiński, będący częścią ludzkości, nie powinien jedynie dążyć do opanowania zachodniej sztuki operowej, lecz przede wszystkim do odzwierciedlenia odpowiedzialności na poziomie duchowym i kulturowym wobec Kraju i Narodu...

... Narodowy charakter basu...ponosi za swoje postępowanie odpowiedzialność społeczną...

Przedstawione cytaty, jak i szereg innych spostrzeżeń autora ewidentnie przekreślają potrzebę opanowania śpiewu bel canto dla potrzeb chińskiej opery narodowej. Ukształtowana opera chińska w swojej kulturze i specyfice nie wymaga moim zdaniem wspomnianego unarodowienia stylu bel canto, dlatego kształcenie adeptów bel canto budzi moje wątpliwości, które autor opisu rozwieje w rozdziale piątym.

Obszerny, dotyczący bezpośrednio meritum opisu rozdział trzeci – *Podział partii basowych w operze europejskiej* i czwarty – *Próba podziału partii basowych we współczesnej operze chińskiej*, to bardzo szeroka analiza wszystkich nagranych arii oraz duetów, znajdujących się w dziele artystycznym, będącym pracą doktorską.

Ostatni, piąty rozdział będący chyba podsumowaniem, o nazwie *Percepcja artystyczna partii basowych przez chińską publiczność i perspektywy rozwojowe partii basowych w operze chińskiej* zawiera szereg informacji o rozwoju niniejszego gatunku w Chinach oraz intrygujących przemyśleniach autora, podpartych ideologicznie. Uważam, że cytowanie słów Ministra Kultury Chińskiej Republiki Ludowej ma się nijak do opisu i wykonawstwa dzieła artystycznego.

Cytuję jeden z sześciu punktów promujących rozwój chińskiej sztuki operowej:

...Przyjęcie szerokiej perspektywy międzynarodowej i stanie się wiodącą siłą na światowej scenie operowej...

Sztuka operowa ma służyć ludziom bez względu na przekonania polityczne i bez zależności od tego, czy jest wiodącą siłą na światowej arenie operowej, czy nie.

Całość opisu pracy doktorskiej zamykają: Bibliografia, Podziękowania oraz Załącznik w postaci nut wszystkich utworów chińskich.

Reasumując moją opinię na temat części opisowej pracy doktorskiej pragnę zaznaczyć, że powinna ona dotyczyć stricte części artystycznej, a pewne kwestie poruszone w tym temacie stały się zbędne i chcę podkreślić, że nie wpływają one na moją ogólną ocenę.

Omawiana praca doktorska mimo moich uwag stanowi dowód pełnej wiedzy w zakresie prezentowanej specjalności. Styl pracy podkreśla szerokie kompetencje Kandydata zarówno w umiejętnościach praktycznych, jak i w kontekście wiedzy teoretycznej.

Język, którym posługuje się Doktorant jest profesjonalny, spójny i precyzyjny. Prezentacja bibliografii przeprowadzona została wzorcowo, teksty źródłowe i obszar badań teoretycznych przedstawiają szeroką perspektywę znajomości zagadnień związanych z tematem pracy i nie tylko. Autor biegle opanował metodologię pracy naukowej oraz zgłębił w stopniu rozszerzonym eksplorowany obszar swoich badań, szkoda tylko, że nie zamieścił w swojej pracy ogólnego podsumowania swoich doświadczeń związanych z całością przygotowania pracy doktorskiej.

Podsumowanie

Po przeprowadzeniu analizy wszystkich utworów dzieła artystycznego, autor w zamieszczonym opisie przedstawił swoje badania i założenia. Wskazał rozwój i rolę głosu basowego oraz podobieństwa i różnice oraz styl scenicznego kreowania postaci swoich bohaterów zarówno w operach zachodnich, jak i chińskich.

Całość części opisowej dzieła artystycznego świadczy, że Doktorant wykazał się ogromną rzetelnością w przygotowywaniu materiałów do poszczególnych rozdziałów. Tym samym potwierdził zdobytą wiedzę teoretyczną i praktyczną z dziedziny wykonawstwa sztuk muzycznych.

Kandydat, przygotowując pracę doktorską wykazał się profesjonalizmem w zdobywaniu rozległej, wieloaspektowej wiedzy muzycznej oraz dociekliwością badawczą. Praca charakteryzuje się wysokimi kompetencjami merytorycznymi, starannością w przygotowaniu materiałów, a w połączeniu z dziełem artystycznym stanowi spójną tematycznie całość.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę przedstawione dzieło muzyczne oraz pracę pisemną, pragnę ocenić je pozytywnie. Poziom wykonawstwa artystycznego Doktoranta - w tym posługiwanie się techniką wokalną - nie budzi zastrzeżeń merytorycznych, a założony cel pracy teoretycznej został osiągnięty.

Mgr Fangcheng Li pokazał oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i teoretycznego, posiada więc wszelkie kwalifikacje do prowadzenia samodzielnej pracy.

Jego umiejętności, zarówno wokalne, jak i badawcze, poprzez swą formę artystyczno – poznawczą wnoszą moim zdaniem znaczący wkład w rozwój reprezentowanej przez niego dyscypliny sztuk muzycznych.

Niniejszym więc stwierdzam, że pan Fangcheng Li w swojej pracy doktorskiej rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił tym samym wymagania art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r.poz.742 z późn. zm.).

W związku z powyższym stawiam wniosek o jej przyjęcie

prof. dr hab. Janusz Ratajczak